

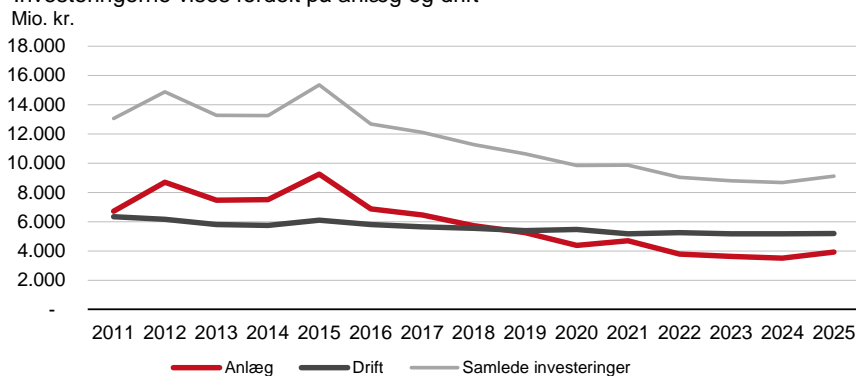
Investeringerne i vejene falder, mens trængslen stiger

Investeringerne i både anlæg og vedligeholdelse af vejnettet er faldet gennem de seneste år. Samtidig er omkostningerne som følge af stigende trængsel på vejnettet steget. Den stigende trængsel koster samfundet dyrt og medvirker til, at virksomheder har sværere ved at tiltrække medarbejdere. Der er derfor behov for investeringer i infrastrukturen og særligt vejene.

Investeringerne på vejområdet er faldet gennem de seneste år – især siden 2015. De samlede investeringer er faldet med 3,2 milliarder kroner siden 2011 svarende til 24 procent og 5,5 milliarder kroner

Samlede investeringer

Investeringerne vises fordelt på anlæg og drift

Anm.: 2021-priser. Tal for 2024-25 er skøn på baggrund af budgetoverslag og budget- og bevillingstal.
Kilde: Finansloven, Danmarks Statistik og Dansk Infrastruktur.

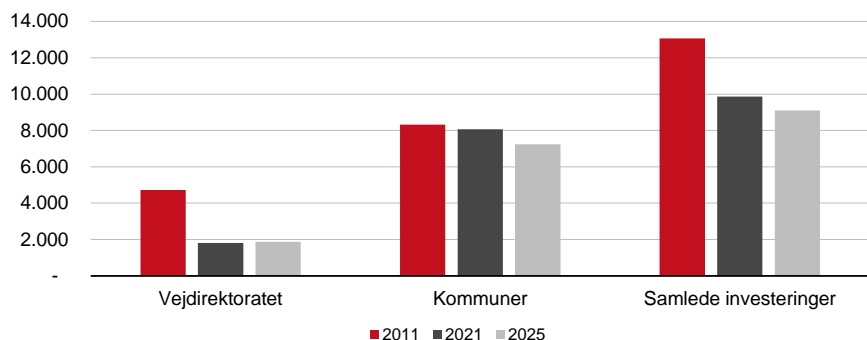
siden 2015 svarende til 36 procent¹. Faldet skyldes først og fremmest et voldsomt fald i anlægsinvesteringerne. Denne udvikling forventes at fortsætte frem mod 2025 med et fald på yderligere 750 millioner kroner, såfremt der ikke afsættes flere midler til vejinvesteringer.

Udgifterne til drift er faldet 18 procent i perioden 2011 til 2021 og forventes i 2025 at være på samme niveau som i 2021. Anlægsinvesteringerne er i perioden 2011 til 2021 faldet med 30 procent og forventes at være faldet med 42 procent i 2025 sammenlignet med 2011, såfremt der ikke bevilliges flere midler til vejområdet.

Årsagen til udsvingene i anlægsudgifterne mellem 2012 og 2015 kan primært tilskrives Sønderborg-, Holstebro- og Silkeborgmotorvejene.

Investeringer i vejanlæg og drift

Investeringerne vises fordelt på Vejdirektoratet og kommunerne
Mio. kr.

Anm.: 2021-priser. Tal for 2024-25 er skøn på baggrund af budgetoverslag og budget- og bevillingstal.
Kilde: Finansloven, Danmarks Statistik og Dansk Infrastruktur.

Overordnet er investeringerne på et meget lavt niveau sammenlignet med de sidste mange år. Det er i en tid, hvor trængslen fortsat stiger, og virksomhederne får sværere og sværere ved at tiltrække den nødvendige arbejdskraft. Vejdirektoratet har senest opgjort det samfundsøkonomiske tab som følge af trængsel i 2018 til 26 mia. kr. i 2018² – en stigning på 2 mia. kr. sammenlignet med opgørelsen for 2016³.

¹ Se metodeafsnit for definition af investeringer.

² Statsvejnettet 2020 - https://www.vejdirektoratet.dk/api/drupal/sites/default/files/2020-08/Statsvejnettet_2020_web.pdf

³ <https://www.vejdirektoratet.dk/udgivelse/opgoerelse-af-traengsel>

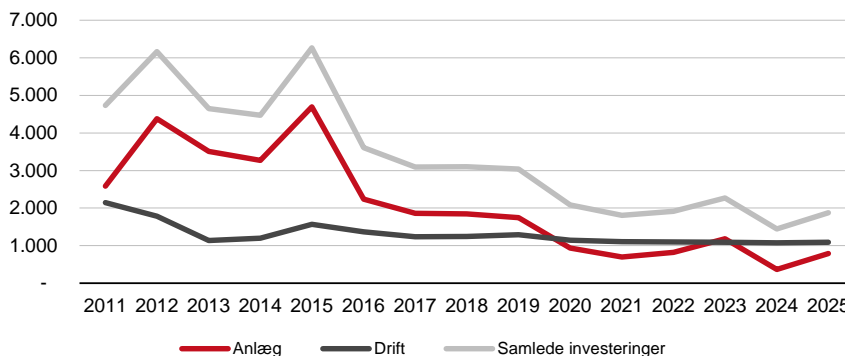
Vejdirektoratets vejinvesteringer

Vejdirektoratet er ansvarlig for anlæg og drift af motorveje, motortrafikveje og øvrige statsveje. Det er især på motorvejene, at trængsel belaster samfundet og trafikanterne. Selvom det statslige vejnet i antal km. kun fylder 5 pct. af det samlede vejnet (og motorvejene 2 pct.), så udgør antallet af kørte km. på statsvejene 48 pct. af kørte km. på det samlede vejnet (og motorvejene 35 pct.)⁴.

Vejdirektoratets investeringer i veje

Investeringerne vises fordelt på anlæg og drift

Mio. kr.

Anm.: 2021-priser. Tal for 2024-25 er skøn på baggrund af budgetoverslag og budget- og bevillingstal.
Kilde: Finansloven, Danmarks Statistik og Dansk Infrastruktur.

Frem til 2021 er Vejdirektoratets investeringer faldet med 62 procent og forventes at holde det nuværende niveau frem til 2025, medmindre der afsættes flere midler til vejprojekter.

Vejdirektoratets investeringer til både anlæg og drift er faldet kraftigt. I perioden 2011 til 2021 er anlægs- og driftsinvesteringer faldet med hhv. 73 procent og 48 procent og forventes i 2025 at være faldet med hhv. 69 procent og 49 procent sammenlignet med 2011, hvis der ikke afsættes flere midler.

Siden Vejdirektoratets samlede investeringer toppede i 2015 er de i 2021 faldet med 71 procent, svarende til 4,5 milliarder kroner. Faldet siden 2011 er på 62 procent, svarende til 2,9 milliarder kroner.

⁴ Tabel 10.2 - Statsvejnettet 2020_web.pdf (vejdirektoratet.dk)

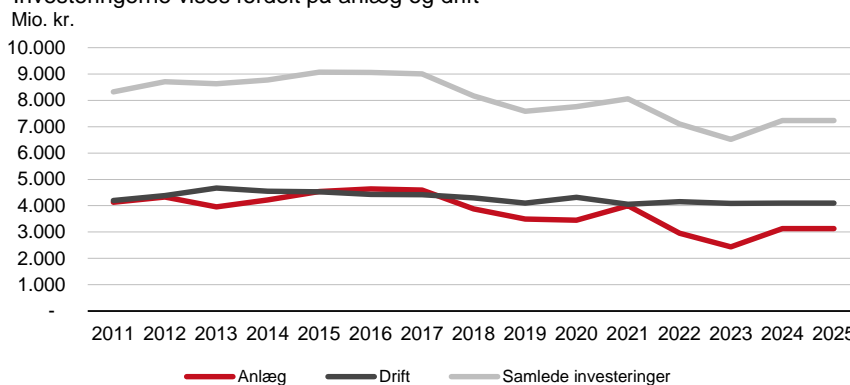
Kommunernes vejinvesteringer

Kommunerne har ansvaret for 95 pct. af vejnettet, mens antallet af kørte km. på det kommunale er 52 pct. i forhold til kørte km. på det samlede vejnet⁵.

Kommunernes investeringer er også faldet, dog i mindre grad end Vejdirektoratet.

Kommunernes investeringer i veje

Investeringerne vises fordelt på anlæg og drift

Anm.: 2021-priser. Tal for 2024-25 er skøn på baggrund af budgetoverslag og budget- og bevillingstal.
Kilde: Finansloven, Danmarks Statistik og Dansk Infrastruktur.

Frem til 2021 er kommunernes investeringer faldet med tre procent og forventes at være faldet med 13 procent i 2025 sammenlignet med 2011. Frem mod 2025 forventes anlægs- og driftsinvesteringerne at være faldet med hhv. 24 procent og to procent. Siden kommunernes samlede investeringer toppede i 2015 er de i 2021 faldet med 11 procent, svarende til en milliarder kroner.
prognose

⁵ Tabel 10.2 - Statsvejnettet 2020_web.pdf (vejdirektoratet.dk)

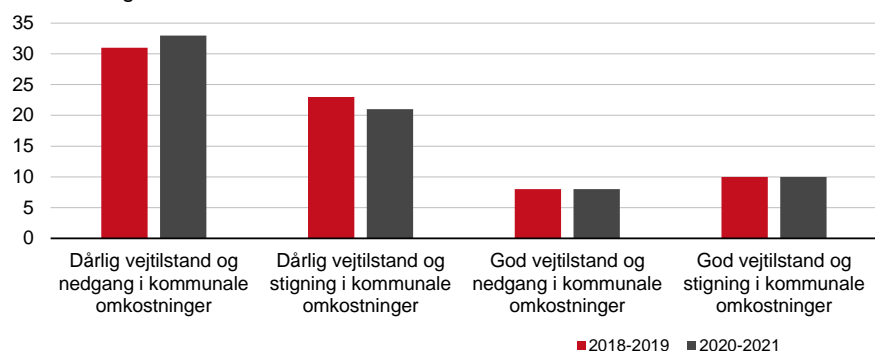
Vedligeholdelseefterslæb af de kommunale veje

En analyse fra SAMKOM fra 2017⁶ viser, at 75 procent af de kommuner, hvor der foreligger data for vejtilstanden, har en dårlig vejtilstand⁷. Det kommunale efterslæb til vejvedligeholdelse blev på denne baggrund opgjort til 3,9 milliarder kroner.

Der er dog ikke sket en stigning i vedligeholdelsesinvesteringer for at forbedre vejenes tilstand. Antallet af kommuner med dårlig vejtilstand og nedgang i de kommunale omkostninger til vedligeholdelse er endda steget i 2020-21 i forhold til 2018-2019.

Vejtilstanden og kommunernes omkostninger til vejvedligeholdelse

Ændring i kommunernes omkostninger til vejvedligeholdelse i 2018-19 og 2020-21 sammenlignet med 2017.

Anm.: Tal for 2018-19 er regnskabstal og tal for 2020-21 er budgettal.
Kilde: SAMKOM, Danmarks Statistik og Dansk Infrastruktur.

Ifølge analysen fra SAMKOM havde 54 af 72 kommuner en dårlig vejtilstand og derved et vedligeholdelseefterslæb. Omvendt er der kun 18 kommuner, som har en god vejtilstand. I 2018-19 havde 31 af de 54 kommuner med et vedligeholdelseefterslæb en nedgang i omkostningerne til vejvedligeholdelse sammenlignet med 2017. I 2020-21 er det 33 af de 54 kommuner som har et lavere niveau af omkostninger til vejvedligeholdelse sammenlignet med 2017. Derfor må det formodes, at efterslæbet på vejvedligeholdelsen i kommunerne er steget siden 2017. Regnskabstallene for 2020 og 2021 kan dog vise sig at være så meget højere end budgettallene, at der er flere kommuner i forhold til 2017, som har et vedligeholdelseefterslæb og som bruger flere penge på vejvedligeholdelse.

⁶ landsdaekkende_analyse_2017.pdf (vejdirektoratet.dk)

⁷ Se metodeafsnit for definition af vejtilstand.

Metode

Tallene er indhentet fra Finanslovene for Vejdirektoratet og fra Danmarks Statistik for kommunerne. For hele datasættet gælder det, at priserne er omregnet til 2021-priser for at kunne sammenligne udgifterne over en årrække. Driftsudgifterne er opregnet med forbrugerprisindekset og anlægsinvesteringer samt vedligehold er opregnet med vejindekset.

På Finansloven er der afsat bevilling til Vejdirektoratets opgaver, herunder anlæg af veje samt drift og vedligeholdelse. For anlæg af veje er der medtaget følgende konti: 28.21.20.10.51, 28.21.20.11.51, 28.21.20.50, 28.21.20.70.51, 28.21.23.20, 28.21.23.30, 28.21.21.25.51, 28.21.21.26.51 og 28.21.21.27.51. For drift er medtaget finanslovskonti 28.21.31.10.22, 28.21.30.11.51, 28.21.30.10.51 og 28.21.31.35. Drift er opgjort uden vintertjeneste. Tal for 2011 til 2019 er regnskabstal, tal for 2020 er budgettal, tal for 2021 er bevillingen på Finansloven, tal for 2022 til 2024 er budgetoverslag på Finansloven og tal for 2024-25 er skøn baseret på budgetoverslag, budget- og bevillingstal.

Danmarks Statistik indhenter budget- og regnskabstal fra kommunerne. Der er opgjort udgifter til anlæg og drift hhv. efter dranst 1 og 3 for tabellerne REGK31 og BUDK32. Funktionerne 2.28.11, 2.28.12, 2.28.22 og 2.28.23 er benyttet, opgjort efter dranst. Der er regnskabstal for 2011 til 2019 og budgettal for 2020-21. For 2022-23 er tal hentet fra Dansk Byggeri prognose for bygge- og anlægsbranchen 2020, og tal for 2024-25 er skøn baseret på budgettal og Dansk Byggeri prognose for bygge- og anlægsbranchen 2020.

SAMKOM har beregnet kørebanernes (vejenes) tilstand i 2017 således, at tilstanden beskriver den procentuelle restlevetid. For at beregne restlevetiden af de enkelte vejstrækninger er der beregnet alderen af belægningen, som er fra trukket den forventede levetid. Alderen af en belægning er ikke altid en kendt faktor, og den beregnes ud fra skadessummen og trafikbelastningen. Hvis restlevetiden er under 50 procent, er der et investeringsbehov, og i denne analyse er dette kaldt ”dårlig vejtilstand”.

SAMKOM har taget udgangspunkt i 72 kommuner. De 26 resterende kommuner har enten ikke haft de pågældende data, eller processen med at fremskaffe dataet har været for stor. Derfor tager denne analyse også kun udgangspunkt i de 72 kommuner.

I denne analyse er resultatet fra SAMKOM sammenholdt med kommunernes omkostningerne forbundet med at vedligeholde vejene.

Datakilden er her Danmarks Statistik. Omkostningerne for hver kommune er i perioden 2015-2017 beregnet som et gennemsnit. Det vil sige, at det viser de gennemsnitlige kommunale omkostninger i årene 2015-2017. Samme metode gør sig gældende for 2018-2019 og 2020-21 med den undtagelse, at der er brugt det kommunale budget for 2020-21, da der ikke foreligger regnskabstal endnu.

For at korrigere for forskellen mellem længden af vejnettet i kommunerne, er de kommunale omkostninger beregnet pr. km. vej. Datakilden er her Vejdirektoratet.

Bilagstabel

	Anlæg			Drift			Samlet		
	Vejdirektoratet	Kommunerne	Samlet	Vejdirektoratet	Kommunerne	Samlet	Vejdirektoratet	Kommunerne	Samlet
2011	2.588	4.133	6.721	2.143	4.193	6.336	4.731	8.326	13.057
2012	4.381	4.325	8.705	1.785	4.383	6.168	6.165	8.708	14.873
2013	3.508	3.961	7.469	1.139	4.671	5.809	4.647	8.632	13.279
2014	3.274	4.225	7.499	1.200	4.554	5.754	4.474	8.778	13.252
2015	4.699	4.544	9.243	1.570	4.534	6.104	6.269	9.077	15.346
2016	2.237	4.639	6.876	1.369	4.425	5.794	3.606	9.064	12.671
2017	1.860	4.595	6.455	1.234	4.417	5.651	3.094	9.011	12.106
2018	1.849	3.875	5.724	1.249	4.298	5.547	3.098	8.173	11.271
2019	1.745	3.496	5.241	1.291	4.095	5.386	3.036	7.591	10.627
2020	937	3.445	4.383	1.147	4.319	5.466	2.084	7.764	9.848
2021	697	4.003	4.700	1.107	4.060	5.167	1.804	8.063	9.867
2022	821	2.959	3.780	1.097	4.149	5.247	1.918	7.109	9.027
2023	1.183	2.434	3.616	1.088	4.087	5.175	2.270	6.521	8.791
2024	367	3.132	3.499	1.078	4.099	5.177	1.445	7.231	8.676
2025	790	3.132	3.922	1.088	4.099	5.186	1.878	7.231	9.109

Anm.: Mio. kr. 2021-priser. Tal for 2024-25 er skøn baseret på budgetoverslag og budget- og bevillingstal.

Kilde: Finansloven, Danmarks Statistik og Dansk Infrastruktur.